భూతద్దంలోంచి....

భోజనాలయ్యేసరికి రాత్రి తొమ్మిదిన్నరవుతోంది.

"ఉండిపో" అన్నది సుశీల.

"అమ్మో! వెళ్ళాలి" అన్నాను.

"అసలే చలిగా వుంది కదా ఉండిపోండి. మీ వాళ్ళు అర్థరాత్రి వరకు మీకోసం ఎదురు చూస్తూ వుండరులెండి. ఈపాటికి నిద్రపోయి వుంటారు" అన్నాడు సుశీల అన్నగారు సూర్యనారాయణ.

కానీ, నేను బయట వరండాలోకి వెళ్ళి చెప్పులు వేసుకుని, మళ్ళీ డ్రాయింగు హాల్లోకి వచ్చాను. నా వాచిలో ఎనిమిది ముప్పావు ఐంది. ఆగిపోయింది. సూర్యనారాయణను టైము అడక్కుండా రేడియో ట్యూన్ చేసి అటుయిటు త్రిప్పి టైము చూసి, సుశీల అందించిన పాన్ తీసుకున్నాను.

"అవునండీ, వెచ్చగా వుండేందుకు గాను సుశీ ఏడుమూళ్ళ పట్టుచీరె కూడా యిస్తుంది. అది కట్టుకుని పన్నెండు వరకు బ్రిడ్జి ఆడుకుని, ఆ తర్వాత మిఠాయి తిని, టీ త్రాగి.."

"చూడు మొన్ననే కొన్న ముదురాకుపచ్చ రగ్గు వుంది. ఇస్తాను. హాయిగా పడుకో" అన్నది సుశి.

సూర్యనారాయణ మాటలు యింకొంచెం వింటే అసలు కదల్లేనని భయం వేసింది. బేగ్ తీసుకుని వరండాలోకి వచ్చాను. "రిక్షా తెచ్చి పెట్టండి బాబూ... వద్దులెండి. అందాకా దింపి వద్దురుగాని రండి" అన్నాను.

సూర్యనారాయణకి, అంతకంటే సుశీలకి బాగా తెలుసు. నేను "పోతాను" అంటే నా మనస్సులో ఉద్దేశ్యం "పోవాలి" అనే వుందని. అందుకే అతను స్లిప్పర్సు వేసుకుని వచ్చాడు.

"జాగ్రత్త!" అంటూ సుశీ గేటు వరకు సాగనంపింది.

"పదండి" అన్నాను నేను.

బైట బాగా చలిగా అనిపించింది. మబ్బు బాగా దట్టంగా వుండి, ఒక నక్షత్రం కూడా కళ్ళకి కనుపించడం లేదు. ఒక ఫర్లాంగు దూరాన కనుపిస్తోంది పెద్ద రోడ్డు. సందు చివరికి వచ్చేసరికి సన్న తుప్పర ఆరంభమైంది.

"నా మాట వినండి. వెనక్కి పోదాం" అన్నాడతను.

దోవనపోయే రిక్షా కేకేసి, బేరమాడాను. "వస్తాను. నాకేమీ ఫర్వాలేదు లెండి. నిశ్చింతగా నిద్రపొండి. రేపు రింగప్ చేయమనండి సుశీని" అన్నాను నవ్వుతూ... "ఛలో" అని రిక్షావాడిని పురమాయించాను.

రిక్షా బయలుదేరింది. శరవేగాన సాగింది. చలిగాలి! పమిట దట్టంగా కప్పుకున్నాను. దూరాన ఎక్కడో రైలు పోతున్న ధ్వని. ఈ వానలో, చలిలో కూడా రైళ్లు నడుస్తుంటాయి. ఆ యింజనులో వున్న వాళ్ళ పని హాయి. వెచ్చగా...

చటుక్కున ఆపాడు రిక్షావాడు రిక్షాని. నేను ఉలిక్కిపడ్డాను. దిగి, బండి వెనకాలకి వెళ్ళాడు వాడు. నేను ఒక్కసారిగా వెనక్కి తిరిగి "ఏమైంది?" అన్నాను. వాడు నవ్వి "యెనకాల పర్దా వేస్తుండానమ్మా" అన్నాడు.

నాకు చాలా చిరాకు, కొంచెం భయం కలిగాయి. "ఏమీ అఖ్కర్లేదు. నడు" అన్నాను. వాడు వెనకాల పర్దా విడిచి, ప్రక్కల నున్న తెరల త్రాళ్ళు కూడా విడదీశాడు బండిలోకి చేయి పెట్టి, మెల్లిగా బయలు దేరింది రిక్షా. ఎందుకు వీడిల్లా ఆపాడు? చుట్టూ కలయచూశాను. ఒకవేపు పెద్ద చెట్లు వాటి చాటున ఒదిగి, మినుకు మినుకుమంటున్న వీధి దీపాలు, రెండో వేపు దిగులుగా పరచుకొని వున్న మైదానం. ఎక్కడో దూరాన వున్నాయి యిళ్లు.

నేను సాహసం చేసి బయలుదేరానా అని అనుమానం వేసింది. పది కావస్తోంది. వీడు నన్ను సక్రమంగా యింటికి తీసుకుపోతాడా అన్న భయం ప్రారంభమైంది. చటుక్కున రిక్షా చైను వూడిపోయిన ధ్వని ఐంది. ఒక లాంతరు స్తంభం దగ్గర రిక్షా ఆగింది మళ్ళీ. నా మీద పూర్తిగా వెలుగు పడుతోంది. రిక్షావాడు వంగి చైను అటూ యిటూ రెండు మార్లు త్రిప్పాడు. కానీ స్వాధీనం కాలేదు. గొణుక్కుంటూ లేస్తూ నా వంక చూశాడు. నా గుండె ఝల్లుమంది. వాడి చింపిరి జుట్టు, మాసిపోయిన గడ్డం, ఎఱ్రని కళ్ళు... నాకు హైదరాబాదులో ప్రొహిబిషను లేదన్న సంగతి గుర్తుకి తెచ్చాయి. ఒకే క్షణం చూశాడు నావంక. మరుక్షణం రిక్షా వెనుకకు వెళ్ళి, చైను సరిచేశాడు. మళ్ళీ రిక్షా బయలుదేరింది. అసలే చలిగా వుందేమో, దానితో నా శరీరంలో వణుకు ప్రారంభమైంది. వణికే వ్రేళ్ళతో మెడలోని గొలుసు, చేతులనున్న గాజులు తడుముకొన్నాను. ఛీ, యివన్నీ యిప్పుడే మిడిసిపడాలి! వెధవ నగలు నిజంగా ప్రాణానికే ముప్పు తెస్తాయి. మెడలోంచి మెల్లిగా గొలుసు తీశాను. చేతుల నున్న గాజులు తీశాను. బ్యాగ్ తెరచి అందులో వేశాను. అసలు బ్యాగ్ కదా ముఖ్యం. అట్టే డబ్బున్నా లేకపోయినా వీడి దృష్టి దీనిమీదే వుంటుంది అనుకున్నాను. బ్యాగ్ లోంచి చేతిరుమాలు తీసి, గొలుసు, గాజులు, ఉన్న నాలుగునోట్లు తీసి మూటకట్టి, నడుముకు దోపుకున్నాను. కొంచెం తెరిపిగా అనిపించింది.

మళ్ళీ ఆగింది రిక్షా!

"ఎందుకు ఆపుతావు? ఇలాగైతే నేను మరో బండిలో పోతాను" అన్నాను.

"చౌరస్తా వస్తాదమ్మా. బత్తి పోయింది. జలాయించాల" అన్నాడు. జేబులోంచి అగ్గిపెట్టె తీసి, పుల్ల వెలిగించాడు. అది కాస్తా ఆరిపోయింది.

అర్ధరాత్రి కావస్తోంది. వీడి రిక్షాకి దీపం ఉందో లేదో చూడ్డానికే వున్నారా పోలీసులు! నాకు చాలా భయం వేసింది. చుట్టూ నిర్జనంగా వుంది. చెట్లు మాత్రం పెద్ద రొదగా ఆకులు గలగల లాడిస్తున్నాయి. ఎక్కడో కుక్క ఏడ్చిన చప్పుడు. ఇంకా ఎక్కడో దూరాన కారు హారను చప్పుడు. రిక్షావాడి దీపం ఎన్ని మార్లు వెలిగించినా వెలగలేదు. దేముడా! నాకేమిటి దారి? ఎల్లాగూ నాకు యీ రోజు యీ దుర్ఘటన వ్రాసిపెట్టి వుంది.. నాడబ్బు, నగలైతే యిచ్చేస్తాను. వాడు నన్ను ప్రాణాలతో వదిలిపెడితే! నా గొంతులో దు:ఖం బయలుదేరింది. భయంతో నా గొంతు మరింత బిగుసుకుపోయింది.

దిగి "అమ్మా! దిగు" అన్నాడు వాడు. ఏం ఎందుకు? అని దబాయించే ధైర్యం లేదు నాకు. నా గుండె ఝల్లుమంటోంది. పదే పదే అంటోంది. వణుకుతూనే దిగి క్రింద నిల్చున్నాను... పోనీ పరుగెత్తుదామంటే కాళ్లల్లో సత్తువ లేదు. చట్టుక్కున నా మీద వెల్తురు పడింది. పెద్ద కారు మలుపు తిరిగి మా వేపు వచ్చింది.

రిక్షావాడు "ఎక్కు" అన్నాడు. సీటును సవరించి. కారు దూసుకుపోయింది. కారు వచ్చింది కాబట్టి బ్రతికాను నేను. భగవంతుడా! సుశీ వాళ్ళంతా చెబుతోంటే వినకుండా ఎందుకొచ్చాను యీ అర్ధరాత్రి వేళ. నాకిల్లా వ్రాసి పెట్టి వుంటే వాళ్ళు చెప్పిన మాట ఎందుకు వింటాను?

రిక్షా మళ్లీ బయలు దేరింది. రిక్షావాళ్ళ అత్యాచారాలకి అంతులేదు. ఈ రోజుల్లో నిలువునా దోచేసి, దేనితోనో పొడిచేసి, పారిపోతారు. పట్టుకోవడం ఎవరి తరం? ప్రాణం పోయినాక, పట్టుకుని మాత్రం ఎవరు ఏమి చేయగలరు?

ఘల్లుఘల్లుమంటున్నాయి గజ్జులు. నా హృదయం దడదడలాడుతోంది.

మా యింటి దగ్గరి రోడ్డు సంగతి మనస్సులో. అటూ యిటూ బ్రహ్మాండమైన గోడలు నవాబుగారి యింటి తాలూకువి. గొంతు చించుకున్నా వినిపించదు. కన్ను పొడుచుకున్నా కనిపించదు.

ఆ రోడ్డు ఎక్కాము. రిక్షావాడు దిగాడు. నా పెదిమలు వణకసాగాయి. మెల్లిగా నడిపిస్తున్నాడు వాడు రిక్షాని. ఆ మలుపు తిరిగాము. మా గుమ్మం కనుపిస్తోంది. మా యింటి ఎదురుగా ఒక సన్న సందు వుంది. వాడు చటుక్కున రిక్షా ఎక్కి నన్ను ఆ సందులోకి తీసుకు పోతాడు. అయ్యో, మా వాళ్ళయినా తలుపు తెరచి వుంచారు కాదు. ఏ క్షణాన్నయినా సరే. రిక్షా దూకేయటానికి సిద్ధంగా వున్నాను నేను.

మా గుమ్మం ముందు రిక్షా ఆగింది. "దిగు" అన్నాడు వాడు. గద్దించినట్లుగా వుంది వాడి మాట. దిగగానే నోరునొక్కేసి, వున్నవి నాలుగూ దోచుకుంటాడు. కేకేస్తే పొడిచేస్తాడు. ఇందాక వాడు సీటు క్రిందనుంచి ఏదో తీశాడు. మందమతిని గమనించాను కాదు. అప్పుడే ఎలుగెత్తి అరిచాను కాదు.

మంత్రించినట్లుగా దిగాను. నా ముఖం పాలిపోయి కళావిహీనంగా వున్నదని వాడు తెలుసుకుంటాడు. ఏమిటో వాడి చూపు.

"చిల్లర కావాలా?" అన్నాడు. రుమాలు బయటకు తీసి నోట్లు తీస్తే.. అమ్మో! బ్యాగ్ తెరిచి ఖంగారుగా వెతికాను. చేతికందిన ఆరణాలు వాడి చేతిలో వేశాను. గబగబ మెట్లు ఎక్కి మా తలుపుని సమీపించాను. హృదయం దడదడ కొట్టుకుంటోంది. తలుపు కొట్టడానికి వెనక్కి తిరిగితే, వెనక నుంచి గొంతు పట్టేస్తాడేమో!

"తల్పు కొట్టండి అమ్మా! ఇంత దేర్ అయింది. నిలబడతా నేను. చూశారా అమ్మా. నేను అనుకుంటుండే. అమ్మ కోక సినుగుతుందేమో అని సెప్పలేదమ్మా. మొల వుంది యీడ" అంచు దగ్గర పీలికగా వ్రేలాడుతున్న నా చీరె మీద లేదు నాదృష్టి.

వీడు నాకెంత మేలు చేశాడు యీ రోజు. నా మనస్సు కృతజ్ఞతతో నిండుతోంది. మా నాన్నగారు తలుపు తీసేలోగా నేను వెనక్కి చూశాను. దీనంగా, ఎంతో మంచిగా నా ప్రాణదాతలాగా కనుపించాడు. చటుక్కున నా రుమాలు తీసి, ఓ రూపాయి నోటు వాడి చేతిలో పెట్టి లోపలకు వెళ్ళిపోయాను.

తలుపులు మూసేసి, నా మంచంమీద వాలేసరికి, నాకాశ్చర్యం వేసింది అప్పుడు. వాడు నాకు ఏమి ఉపకారం చేశాడని నేను వాడికి బహుమానం ఇచ్చాను? నాకు నవ్వొచ్చింది. ఆ బహుమానం నిజానికి వాడు చేసిన ఉపకారానికి కాదు.

... వాడు చేయకుండా మానిన అపకారానికి!

(1958)